KOMISIJOS ĮGYVENDINIMO REGLAMENTAS (ES) 2020/975

2020 m. liepos 6 d.

kuriuo leidžiama sudaryti susitarimus ir priimti sprendimus dėl rinkos stabilizavimo priemonių vyno sektoriuje

EUROPOS KOMISIJA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1308/2013, kuriuo nustatomas bendras žemės ūkio produktų rinkų organizavimas ir panaikinami Tarybos reglamentai (EEB) Nr. 922/72, (EEB) Nr. 234/79, (EB) Nr. 1037/2001 ir (EB) Nr. 1234/2007 [1], ypač į jo 222 straipsnį,

kadangi:

(1) Sąjunga yra didžiausia pasaulyje vyno gamintoja. 2014–2015 – 2018–2019 prekybos metais Sąjungoje vidutiniškai buvo pagaminama 167,6 mln. hektolitrų vyno per metus. Vyno prekybos metai trunka nuo rugpjūčio 1 d. iki kitų metų liepos 31 d. Sąjungai tenka 45 % pasaulio vynuogių auginimo plotų, 65 % visame pasaulyje pagaminamo vyno kiekio, 60 % visame pasaulyje suvartojamo vyno kiekio ir 70 % į trečiąsias šalis eksportuojamo vyno kiekio. Penkios svarbiausios Sąjungos vyną gaminančios šalys (gamybos apimties mažėjimo tvarka) yra Italija, Prancūzija, Ispanija, Vokietija ir Portugalija;

(2) dėl dabartinės COVID-19 pandemijos ir valstybėse narėse asmenims taikomų griežtų judėjimo apribojimų vyninių vynuogių augintojai ir vyno gamintojai patiria ekonominių sutrikimų, dėl kurių kyla finansinių sunkumų ir su pinigų srautu susijusių problemų;

(3) dėl ligos plitimo ir taikomų priemonių sumažėjo darbo jėgos pasiūla, o tai visų pirma neigiamai veikia vyninių vynuogių auginimą ir vyno gamybą, vyninių vynuogių ir vyno perdirbimą ir transportavimą;

(4) dėl privalomo restoranų, viešbučių, barų uždarymo, taip pat švenčių (pavyzdžiui, vestuvių, gimtadienių ir verslo renginių) atšaukimo Sąjungoje ir trečiosiose šalyse apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų sektoriaus veikla kelis mėnesius buvo sustabdyta. Be to, turizmo ir vyno turizmo veikla (pavyzdžiui, degustacijos, mugės, pirkimas ir vartojimas gamybos vietose) daugelyje valstybių narių nuo 2020 m. kovo mėn. smarkiai sutrikdyta;

(5) todėl vyno paklausos modeliai labai pasikeitė. Vartotojai daugiau vartoja vyno namuose. Nors vartotojai namuose ėmė vartoti daugiau tam tikrų vyno produktų, toks padidėjęs vartojimas namuose neatsvėrė paklausos sumažėjimo apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų sektoriuje;

(6) uždarius restoranus ir kitas apgyvendinimo ir maitinimo įstaigas sumažėjo vyno gamintojų apyvarta. Vokietijoje vyno gamintojai 2020 m. pirmąjį ketvirtį prarado 50 % savo apyvartos, nes negalėjo parduoti savo produkcijos restoranams. Taip pat 23 % sumažėjo pardavimas specializuotoms vyno parduotuvėms, kurios dažnai prekiauja aukštesnės klasės vynais. Remiantis su visa Sąjunga susijusiais sektoriaus vertinimais, uždarius restoranus, barus ir viešbučius, nuo restoranų uždarymo pradžios kovo mėn. viduryje iki 2020 m. gegužės mėn. pabaigos vyno parduota 30 % mažiau, o vertė sumažėjo 50 %, palyginti su pardavimu iki uždarymo;

(7) nors neseniai tam tikros priemonės ir kai kurie judėjimo apribojimai sušvelninti, be kita ko, atnaujinta restoranų ir apgyvendinimo ir maitinimo įstaigų veikla, nesitikima, kad padėtis normalizuosis per kitus 6 mėnesius. Restoranai ir kitos apgyvendinimo ir maitinimo įstaigos turės laikytis saugaus atstumo reikalavimų, pagal kuriuos ribojamas klientų skaičius. Be to, daugelyje valstybių narių išlieka tam tikrų apribojimų, susijusių su socialinių susibūrimų dydžiu, įskaitant privačius renginius (pavyzdžiui, vestuves), kuriuose tradiciškai vartojamas vynas;

(8) taip pat nesitikima, kad pasaulinis turizmas, kurio apyvarta antrąjį 2020 m. ketvirtį turėtų sumažėti 70 %, per kitus 6 mėnesius atsigaus pakankamai, kad būtų kompensuota vartojimo stoka restoranuose laikotarpiu, kai buvo taikomi griežti judėjimo apribojimai;

[1] OL L 347, 2013 12 20, p. 671.

(9) apskritai apskaičiuota, kad 2019–2020 prekybos metais vyno vartojimas Sąjungoje sumažės iki 108 mln. hektolitrų. Tai atitinka bendrą vartojimo sumažėjimą daugiau kaip 8 % 2019–2020 prekybos metais, palyginti su pastarųjų 5 prekybos metų vidurkiu;

(10) eksportas į trečiąsias šalis yra ypač svarbus Sąjungos vyno sektoriui. 2019 m. bendra eksporto vertė buvo 12,1 mlrd. EUR. COVID-19 pandemijos metu eksportas nukentėjo dėl logistikos problemų, taip pat vartojimo sumažėjimo, kurį lėmė tai, kad judėjimo apribojimai įvesti ir trečiosiose šalyse. Dėl COVID-19 pandemijos protrūkio Kinijoje pačios Kinijos ir kitų šalių uostai buvo perpildyti, taip pat padaugėjo atšauktų reisų, todėl sumažėjo konteinerių, smarkiai padidėjo krovinių gabenimo tarifai, o eksportuotojai susidūrė su siuntų pristatymo atidėjimo problema. Be to, Sąjungos vyno eksportui neigiamą poveikį jau buvo padarę padidėję importo tarifai, kuriuos Jungtinės Valstijos nustatė tam tikram iš Sąjungos importuojamam vynui. Nuo 2019 m. spalio mėn. Jungtinės Valstijos, kurios yra pagrindinė Sąjungos vyno eksporto rinka, Sąjungos neputojantiems vynams taiko 25 % *ad valorem* importo tarifus;

(11) apskritai numatoma, kad Sąjungos vyno eksportas į trečiąsias šalis 2019–2020 prekybos metais sumažės 14 %, palyginti su ankstesniais prekybos metais ir su pastarųjų 5 prekybos metų vidurkiu. Palyginti su 2019 m. gegužės mėn., 2020 m. gegužės mėn. labai sumažėjo Prancūzijos, Italijos ir Ispanijos vynų eksportas į trečiąsias šalis: Prancūzijos vyno eksporto į trečiąsias šalis apimtis sumažėjo 33 %, o vertė – 55 %; Italijos vyno eksporto į trečiąsias šalis apimtis sumažėjo 22 %, o vertė – 26 %; Ispanijos vyno eksporto į trečiąsias šalis apimtis sumažėjo 63 %, o vertė – 43 %. Tais pačiais ataskaitiniais laikotarpiais ypač didelis poveikis padarytas putojančių vynų eksportui. Remiantis vyno sektoriaus skaičiavimais, 2020 m. gegužės mėn. šampano (*Champagne*) eksporto į Jungtines Valstijas ir Kiniją apimtis sumažėjo 64 %, o vertė – 55 %;, vyno *Prosecco* eksporto į trečiąsias šalis apimtis sumažėjo 27 %, o vertė – 32 %; vyno *Cava* eksporto į trečiąsias šalis apimtis ir vertė sumažėjo 40 %;

(12) be to, šiuo metu sandėliuose laikoma daug vyno; tai lėmė išskirtinis 2018–2019 prekybos metų derlius – 174,4 mln. hektolitrų, dėl kurio 2019–2020 prekybos metais atsargos ataskaitinio laikotarpio pradžioje padidėjo 14 %, palyginti su 2018–2019 prekybos metais. Neparduotas vynas turės būti saugomas;

(13) dėl minėtų aplinkybių laikoma, kad šie įvykiai nulėmė didelių rinkos pusiausvyros sutrikimų laikotarpį;

(14) siekiant padėti vynuogių augintojams ir vyno gamintojams atkurti pusiausvyrą šiuo didelių rinkos pusiausvyros sutrikimų laikotarpiu, tikslinga 6 mėnesių laikotarpiu laikinai leisti ūkininkams, ūkininkų asociacijoms, tokių asociacijų asociacijoms, pripažintoms gamintojų organizacijoms ir jų asociacijoms, taip pat pripažintoms tarpšakinėms organizacijoms sudaryti susitarimus ir priimti sprendimus. Šios priemonės apima: i) transformavimą ir perdirbimą; ii) sandėliavimą; iii) bendrą pardavimo skatinimą; iv) kokybės reikalavimus ir v) laikiną produkcijos planavimą;

(15) tokie susitarimai ir sprendimai galėtų, pavyzdžiui, būti: i) perdirbti vyną kitais tikslais, pavyzdžiui, distiliuoti vyną alkoholio gamybos reikmėms; ii) pasirūpinti didesnio saugotino vyno kiekio sandėliavimo pajėgumais; iii) skatinti vartoti vyną; iv) susitarti dėl kokybės reikalavimų, pagal kuriuos būtų leidžiama prekiauti tik tokius reikalavimus atitinkančiais vynais, ir v) numatyti būsimo derliaus mažinimo priemones;

(16) sudaryti bet kokius susitarimus ar priimti sprendimus turėtų būti laikinai leidžiama 6 mėnesių laikotarpiu. 2020–2021 prekybos metams skirto derliaus nuėmimo laikotarpis, prasidėsiantis 2020 m. rugpjūčio mėn., ir likęs laikotarpis iki metų pabaigos švenčių, per kuriuos visų pirma vartojami ir eksportuojami aukštos klasės vynai ir putojantys vynai, yra laikotarpiai, kuriais galima tikėtis didžiausio minėtų priemonių poveikio;

(17) remiantis Reglamento (ES) Nr. 1308/2013 222 straipsnio 1 dalies pirma pastraipa, leidimas turi būti suteikiamas, jei jis nekenkia vidaus rinkos veikimui ir jei susitarimais bei sprendimais siekiama tik stabilizuoti sektorių. Šios konkrečios sąlygos netaikomos susitarimams ir sprendimams, kurie tiesiogiai ar netiesiogiai lemia rinkos padalijimą, diskriminaciją dėl pilietybės arba kainų nustatymą. Šių sąlygų neatitinkantiems arba nebeatitinkantiems susitarimams ir sprendimams taikoma Sutarties 101 straipsnio 1 dalis;

(18) šiame reglamente numatytas leidimas turėtų būti taikomas Sąjungos teritorijoje, atsižvelgiant į tai, kad dideli rinkos pusiausvyros sutrikimai pasireiškia visoje Sąjungoje;

(19) kad valstybės narės galėtų įvertinti, ar susitarimai ir sprendimai dėl vyninių vynuogių auginimo ir vyno gamybos nekenkia vidaus rinkos veikimui ir ar jais siekiama tik stabilizuoti vyno sektorių, valstybės narės, kuriai tenka didžiausia numatomos vyninių vynuogių auginimo ir vyno gamybos pagal tuos susitarimus ar sprendimus apimties dalis, kompetentingoms institucijoms, įskaitant tos valstybės konkurencijos institucijas, turėtų būti teikiama informacija apie sudarytus susitarimus ar priimtus sprendimus, taip pat apie juose nurodytą vyninių vynuogių auginimo ir vyno gamybos apimtį ir laikotarpį;

(20) atsižvelgiant į didelius rinkos pusiausvyros sutrikimus, būtinybę atsižvelgti į turimas vyno atsargas, vartojimo sumažėjimą ir eksporto rinkų praradimą, taip pat siekiant padėti vyno sektoriui atsigauti COVID-19 apribojimų švelninimo laikotarpiu, įskaitant laikotarpį iki metų pabaigos švenčių ir po jų, šis reglamentas turėtų įsigalioti kitą dieną po jo paskelbimo;

(21) šiame reglamente nustatytos priemonės atitinka Bendro žemės ūkio rinkų organizavimo komiteto nuomonę,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

1 straipsnis

Nedarant poveikio Reglamento (ES) Nr. 1308/2013 152 straipsnio 1a dalies, 209 straipsnio 1 dalies ir 210 straipsnio 1 dalies taikymui, ūkininkams, ūkininkų asociacijoms, tokių asociacijų asociacijoms, pripažintoms gamintojų organizacijoms ir jų asociacijoms, taip pat pripažintoms tarpšakinėms organizacijoms 6 mėnesių laikotarpiu, prasidedančiu šio reglamento įsigaliojimo dieną, leidžiama sudaryti susitarimus dėl vyninių vynuogių auginimo bei vyno gamybos ir priimti bendrus sprendimus dėl vyninių vynuogių auginimo ir vyno gamybos, susijusius su transformavimu ir perdirbimu, sandėliavimu, bendro pardavimo skatinimu, kokybės reikalavimais ir laikinu produkcijos planavimu.

2 straipsnis

Valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad 1 straipsnyje nurodyti susitarimai ir sprendimai nekenktų tinkamam vidaus rinkos veikimui ir kad jais būtų siekiama tik stabilizuoti vyno sektorių.

3 straipsnis

Geografinė šio leidimo taikymo sritis – Sąjungos teritorija.

4 straipsnis

1. Atitinkami ūkininkai, ūkininkų asociacijos, tokių asociacijų asociacijos, pripažintos gamintojų organizacijos ir jų asociacijos, taip pat pripažintos tarpšakinės organizacijos, sudarę 1 straipsnyje nurodytus susitarimus ar priėmę tame straipsnyje nurodytus sprendimus, apie juos kuo skubiau praneša valstybės narės, kuriai tenka didžiausia numatomos vyninių vynuogių auginimo ir vyno gamybos pagal tuos susitarimus ar sprendimus apimties dalis, kompetentingoms institucijoms ir pateikia šią informaciją:

a) numatomą vyninių vynuogių auginimo ir vyno gamybos pagal tuos susitarimus ir sprendimus apimtį;

b) numatomą įgyvendinimo laikotarpį.

2. Ne vėliau kaip per 25 dienas po 1 straipsnyje nurodyto 6 mėnesių laikotarpio pabaigos atitinkami ūkininkai, ūkininkų asociacijos, tokių asociacijų asociacijos, pripažintos gamintojų organizacijos ir jų asociacijos, taip pat pripažintos tarpšakinės organizacijos praneša šio straipsnio 1 dalyje nurodytoms kompetentingoms institucijoms apie susitarimuose ar sprendimuose faktiškai nurodytą vyninių vynuogių auginimo ir vyno gamybos apimtį.

3. Remdamosi Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) 2017/1185 ([2]), valstybės narės Komisijai pateikia:

a) ne vėliau kaip per 5 dienas po kiekvieno 1 mėnesio laikotarpio pabaigos – informaciją apie susitarimus ir sprendimus, apie kuriuos joms pranešta per tą laikotarpį remiantis 1 dalimi;

b) ne vėliau kaip per 30 dienų po 1 straipsnyje nurodyto 6 mėnesių laikotarpio pabaigos – tuo laikotarpiu įgyvendintų susitarimų ir sprendimų apžvalgą.

5 straipsnis

Šis reglamentas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje 2020 m. liepos 6 d.

Komisijos vardu
Pirmininkė
Ursula VON DER LEYEN

([2]) 2017 m. balandžio 20 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2017/1185, kuriuo nustatomos Europos Parlamento ir Tarybos reglamentų (ES) Nr. 1307/2013 ir (ES) Nr. 1308/2013 taikymo taisyklės dėl informacijos ir dokumentų teikimo Komisijai ir kuriuo iš dalies keičiami ir panaikinami keli Komisijos reglamentai (OL L 171, 2017 7 4, p. 113).